

Narodowy
Instytut
Dziedzictwa

Rola dziedzictwa kulturowego w rewitalizacji

Maria Bedeńska-Stapp

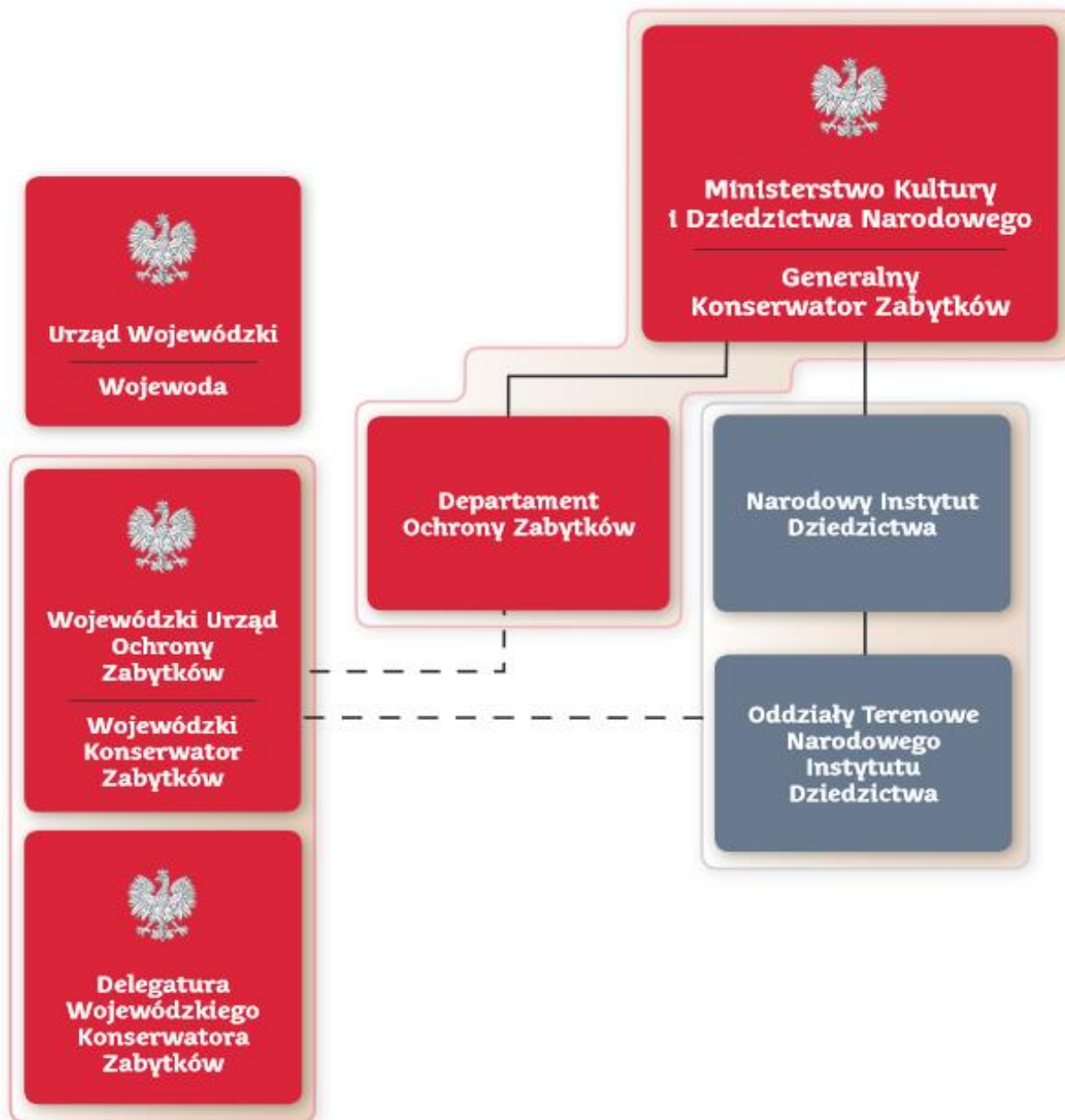
Agnieszka Lorenc-Karczewska

Narodowy Instytut Dziedzictwa to państwowa instytucja kultury, będąca eksperckim i opiniodawczym wsparciem dla Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Misją NID jest tworzenie podstaw dla zrównoważonej ochrony dziedzictwa kulturowego w celu jego zachowania dla przyszłych pokoleń poprzez:

- ❖ wyznaczanie i upowszechnianie standardów ochrony oraz konserwacji zabytków;**
- ❖ kształtowanie świadomości społecznej w zakresie wartości i zachowania dziedzictwa kulturowego;**
- ❖ gromadzenie i upowszechnianie wiedzy o dziedzictwie.**

Koordinowanie działań związanych z wdrażaniem zapisów Konwencji w sprawie ochrony światowego dziedzictwa kulturalnego i naturalnego

Koordinowanie realizacji procedury występowania z wnioskiem do ministra o uznanie przez prezydenta RP zabytku nieruchomego za pomnik historii

Działania w ramach systemu ochrony dziedzictwa niematerialnego

Prowadzenie elektronicznego systemu danych o zabytkach, w tym uczestnictwo w infrastrukturze informacji przestrzennej

Projekt „Digitalizacja i udostępnianie cyfrowych dóbr kultury – zabytków oraz grobów i cmentarzy wojennych”

Wydawanie opinii i ekspertyz dotyczących działań przy zabytkach na rzecz organów administracji publicznej

Program dotacyjny NID „Wspólnie dla dziedzictwa”

Organizacja konkursu „Zabytkomania”

Działania NID na rzecz samorządu gminnego – Portal www.samorząd.nid.pl

Prowadzenie procedury konkursu „Zabytek Zadbane”

Prowadzenie procedury konkursu „Samorząd dla Dziedzictwa”

Narodowy
Instytut
Dziedzictwa

Samorząd

Szukaj Q

A A+ A++

Strona główna > Rewitalizacja

Rewitalizacja

Wszystko o rewitalizacji. Od czego zacząć i jak działa aby proces rewitalizacji przeszedł pomyślnie. Zakładka projektu „Centrum Kompetencji ds. dziedzictwa w rewitalizacji” realizowanego przez Narodowy Instytut Dziedzictwa.

Filtruj według kategorii

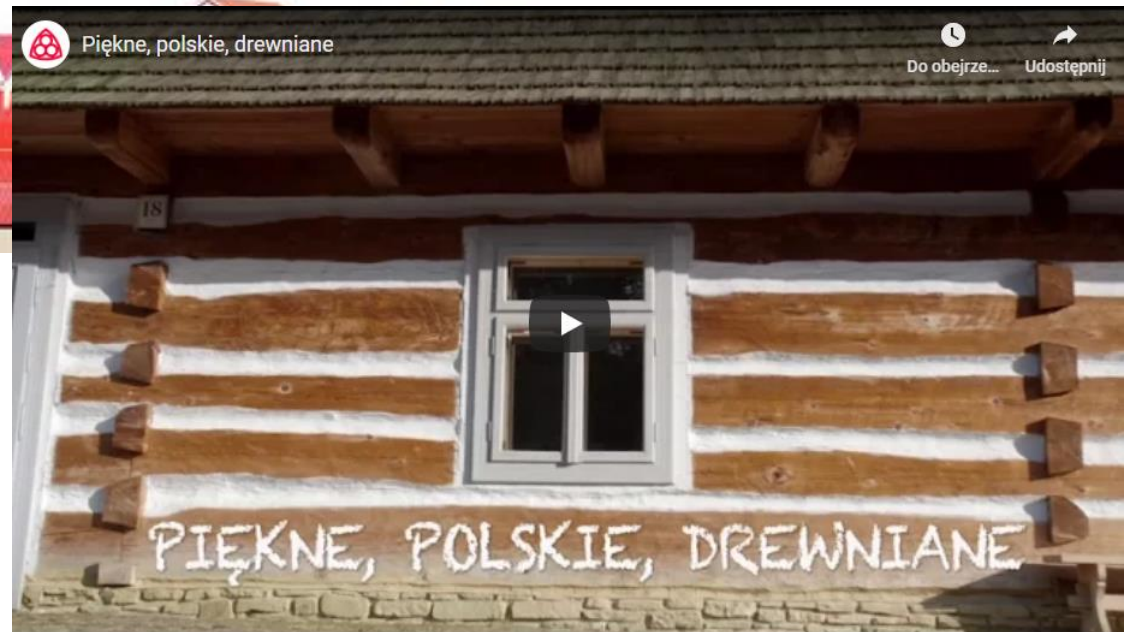
0 projekcie

Sortuj po

Po dacie publikacji

Prowadzenie kampanii społecznej „Krajobraz mojego Miasta”

Celem jest zwrócenie uwagi władz samorządowych, firm i instytucji, a także profesjonalistów oraz społeczeństwa na problem chaosu reklamowego i właściwego planowania przestrzeni miejskiej.

Narodowy
Instytut
Dziedzictwa

Centra Kompetencji Narodowego Instytutu Dziedzictwa ds. rewitalizacji

Samorząd gminy a zabytki

Ochrona

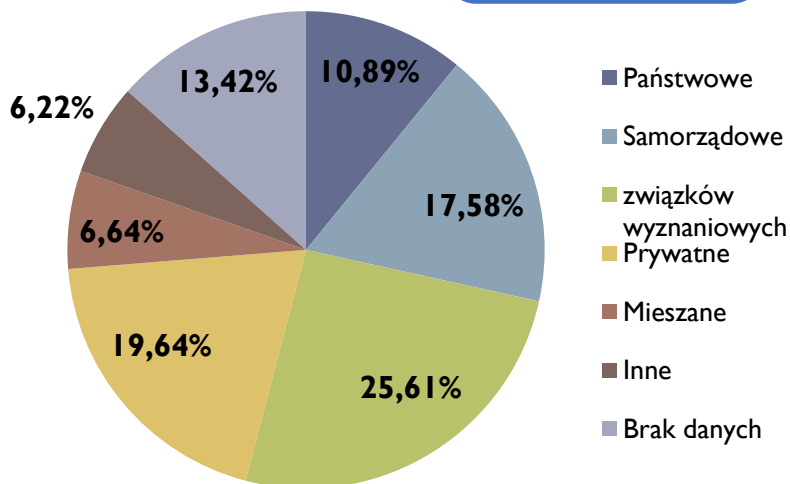
• Jako administracja

- Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o **ochronie zabytków** i opiece nad zabytkami
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o **samorządzie gminnym**
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o **planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym**
- Ustawa z dnia 21 listopada 1996 r. o **muzeach**
- Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o **rewitalizacji**

Opieka

• Jako właściciel

- Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o **ochronie zabytków** i opiece nad zabytkami
- Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o **gospodarce nieruchomościami**
- Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. - **Prawo budowlane**

Źródło: Raport o stanie zachowania zabytków nieruchomych w Polsce Zabytki wpisane do rejestru zabytków (księgi rejestru A i C), Narodowy Instytut Dziedzictwa 2017.

Rewitalizacja łąc. re+vita - przywrócenie do życia, ożywienie.

Przez lata w Polsce utarł się pogląd, że rewitalizacja dotyczy przede wszystkim poprawy estetyki tkanki miejskiej, w szczególności remontu zabytkowych obszarów (placze miejskie bądź główne ulice) lub obiektów (przeważnie o funkcji społecznie użytecznej, ale nie tylko). Takie rozumienie tego pojęcia było w opozycji do ogólnie przyjętego znaczenia. W krajach europejskich i obu Amerykach już od ponad pół wieku pracuje się nad metodami wyprowadzenia ze stanu kryzysowego obszarów cechujących się degradacją stwierdzoną w różnych sferach, w pierwszej kolejności społecznej, później ekonomicznej, przestrzennej, architektonicznej, technicznej oraz środowiskowej. Do dnia dzisiejszego, nawet pośród projektów uzyskujących dofinansowania na poziomie krajowym, rewitalizacja jest permanentnie mylona z konserwacją, renowacją, rewaloryzacją, remontem oraz zwykłymi robotami budowlanymi, pracami modernizacyjnymi, czy termomodernizacyjnymi.

Czy rewitalizacja to proces, który dotyczy również zabytków?

STASTYSTYCZNA OBECNOŚĆ DZIEDZICTWA W REWITALIZACJI

W programach rewitalizacji umieszczano zapisy odnoszące się do zabytków (844 gminy; 64,2% obowiązujących w 2019 r. programów rewitalizacji), oraz do dziedzictwa niematerialnego (analogicznie 554 i 42,1%).

W programach rewitalizacji w 408 gminach wykorzystano wskaźniki dotyczące zabytków na etapie delimitacji obszaru rewitalizacji

W nieco mniejszej liczbie gmin (369) wskazano na wykorzystywanie wskaźników odnoszących się do zabytków na etapie pogłębionej diagnozy obszaru rewitalizacji

W 807 gminach obszar rewitalizacji obejmuje obszar objęty ochroną konserwatorską

W 53,5 % gmin posiadających program rewitalizacji (703) w celach rewitalizacji i kierunkach działań ujętych w ww. programach odnosiło się do dziedzictwa kulturowego (zabytki i tradycje)

W programach rewitalizacji przewidziano projekty rewitalizacyjne odnoszące się do obiektów zabytkowych w 749 gminach, a w 506 przypadkach do dziedzictwa niematerialnego (pamięć, tożsamość, lokalne tradycje i zwyczaje).

Kontekst : ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji

Rewitalizacja to kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez **działania całościowe** (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe), łącznie interwencje na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni lub gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji.

Obiekty zabytkowy jako przedmiot rewitalizacji

- **Rewitalizacja zakłada optymalne wykorzystanie specyficznych uwarunkowań danego obszaru oraz wzmocnienie jego lokalnych potencjałów (w tym także kulturowych) i jest procesem wieloletnim, prowadzonym przez interesariuszy (m.in. przedsiębiorców, organizacje pozarządowe, właścicieli nieruchomości, organy władzy publicznej, etc.) tego procesu, w tym przede wszystkim we współpracy z lokalną społecznością.**

Obiekty zabytkowy jako podmiot rewitalizacji

- a. diagnoza potencjałów i obszarów kryzysowych**
- b. delimitacja obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji**
- c. wyznaczanie celów i planowanych działań rewitalizacji**
- d. wdrażanie projektów związanych z zabytkami (infrastrukturalnych, architektonicznych, konserwatorskich, adaptacja obiektów)**
- e. wdrażanie projektów związanych z lokalną kulturą i tradycją**
- f. włączenie społeczności lokalnej, udział w partycypacji społecznej**
- g. monitoring i ewaluacja działań rewitalizacyjnych**

JAK SKUTECZNIE WŁĄCZAĆ DZIEDZICTWO W TYM ZABYTKI DO PROGRAMÓW REWITALIZACJI?

PRAWIDŁOWE ROZPOZNANIE DZIEDZICTWA MATERIALNEGO I NIEMATERIALNEGO

DIAGNOZA – OBSZAR ZDEGRADOWANY

Obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

DIAGNOZA – OBSZAR ZDEGRADOWANY – na tym etapie wskazujemy zjawiska negatywne

- gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw lub
- środowiskowych – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, lub
- przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych, lub
- technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz нефункционowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

DIAGNOZA - ZABYTKI

Na etapie diagnozy, po wskazaniu obszarów referencyjnych, prócz wskaźników związanych z problemami społecznymi, wykorzystuje się te pokazujące inne obszary kryzysowe. Między innymi pokazujące stan techniczny budowli. Bardzo często niestety obszary o najwyższych wskazaniach pokrywają się z mapą obiektów zabytkowych.

Już na tym etapie uświadamiamy sobie potrzeby remontowe oraz potencjalne problemy środowiskowe związane z wysokim zużyciem energii przez te obiekty.

Bardzo często okazuje się, że to właśnie *obiekty i obszary zabytkowe znajdują się właśnie w tak złym stanie*. Często ich liczba w poszczególnych jednostkach referencyjnych wskazuje na nasilenie problemów.

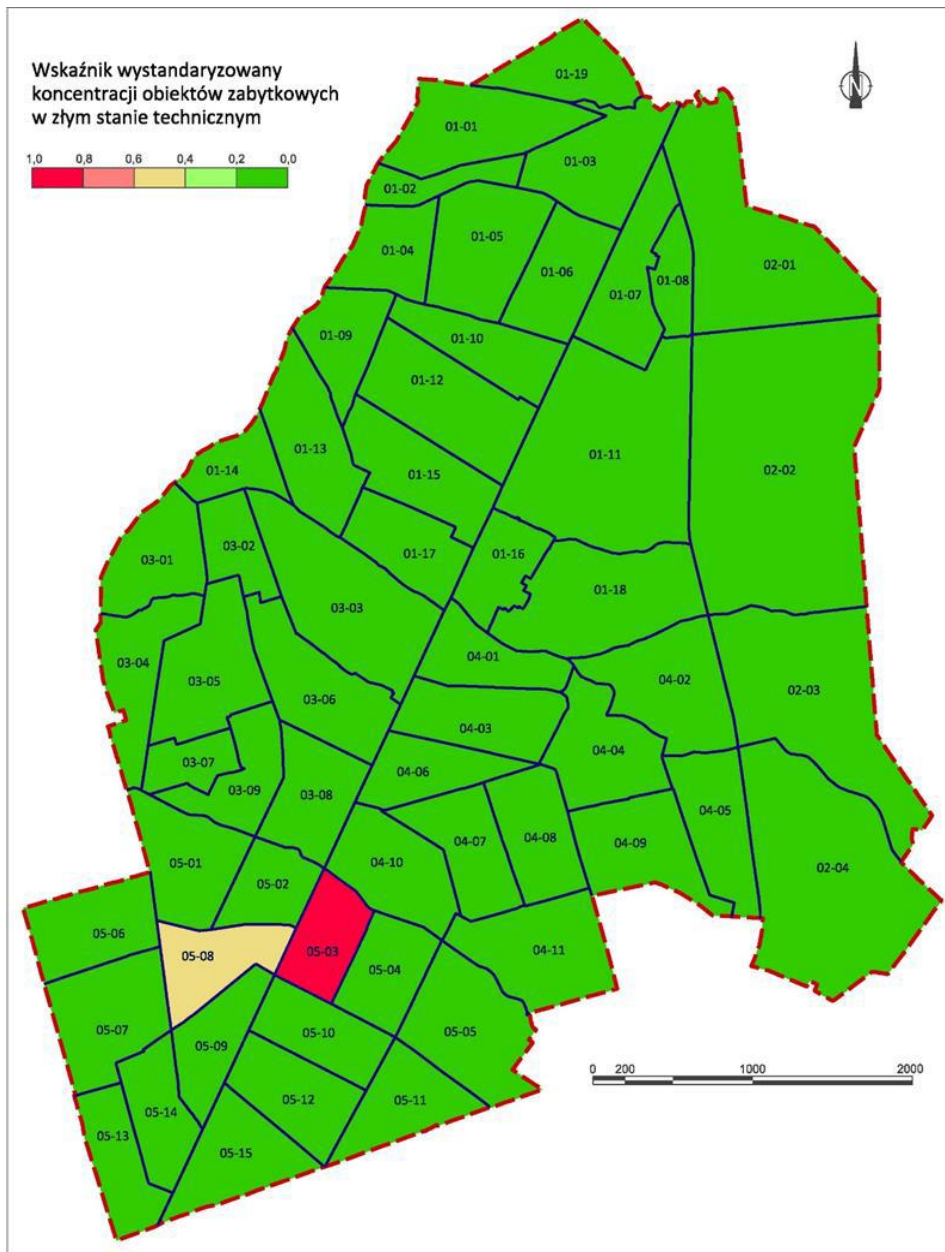
Przy wyborze obszaru rewitalizacji bierzemy pod uwagę stan obiektów, ale również potencjał dla rozwoju miasta.

MARKI

Diagnoza zjawisk
w sferze technicznej

Wskaźnik:
Koncentracja obiektów
zabytkowych w złym stanie
technicznym

ANALIZA POTENCJAŁÓW

- W szczególności dotyczy obszaru rewitalizacji ale warto spojrzeć poza wyznaczone granice, na całe miasto czy region
- Lokalne potencjały stanowią elementy które pomogą nam budować dobre projekty rewitalizacyjne
- Są powiązane z tradycją i tożsamością miasta
- Aby je poznać i na nich budować należy dobrze poznać społeczność miasta
- Wskazują na unikatowy charakter miejsca,
- Wzmacniają poczucie tożsamości,
- Wzmacniają więzi między mieszkańcami, jednocząc społeczność wokół tradycji,
- Budują dumę z tego, że jest się częścią społeczności

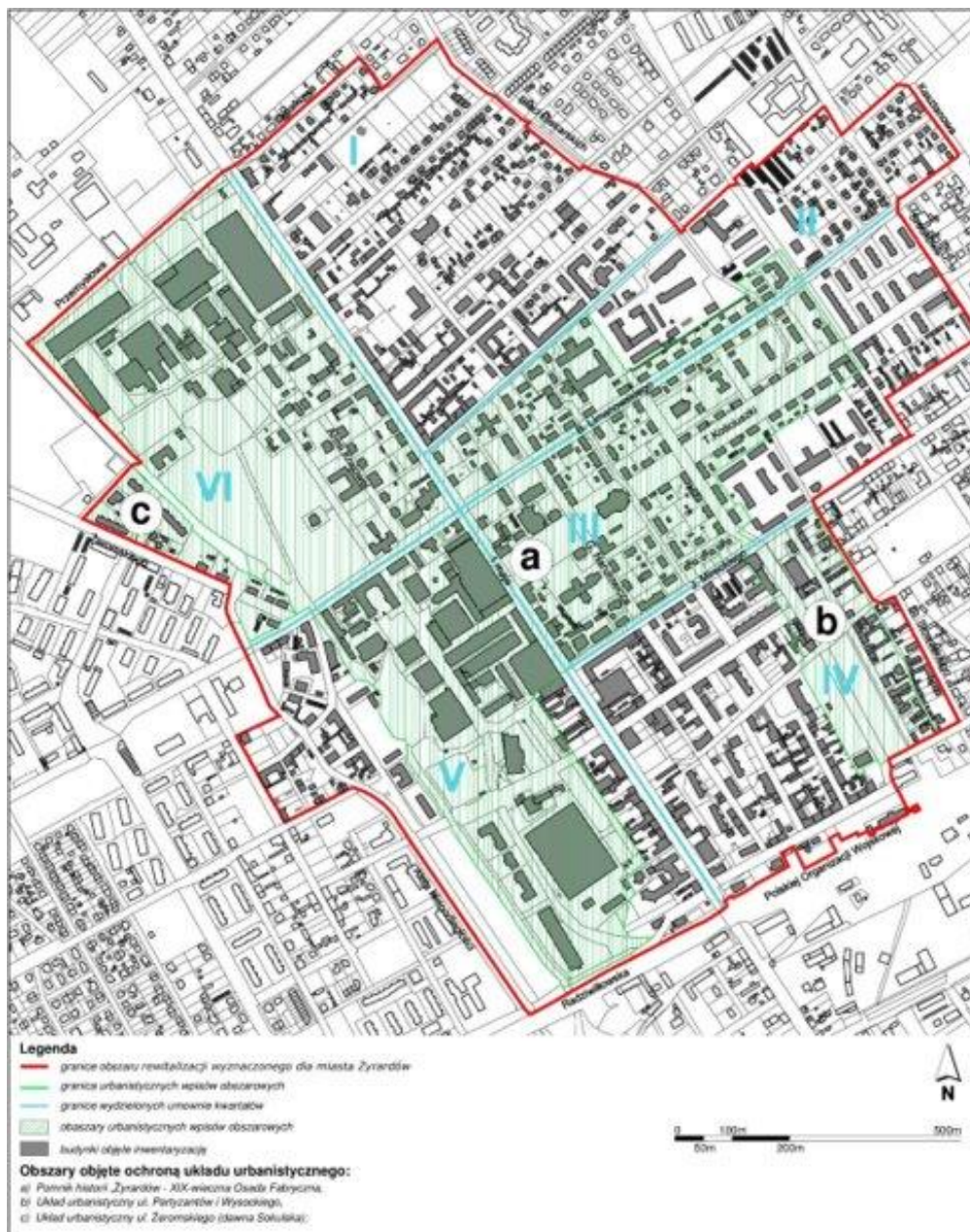
OBSZAR REWITALIZACJI

- Obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację, wyznacza się jako obszar rewitalizacji.
- Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic.
- Niezamieszkałe tereny przemysłowe, w tym portowe i wydobywcze, tereny powojenne albo pokolejowe, na których występują negatywne zjawiska, mogą wejść w skład obszaru rewitalizacji wyłącznie w przypadku, gdy działania możliwe do przeprowadzenia na tych terenach przyczynią się do przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym.

ŻYRARDÓW

Najważniejszą częścią obszaru rewitalizacji jest XIX-wieczny kompleks mieszkalno-fabryczny stanowiący Pomnik Historii. Na tym obszarze realizowane są działania mające poprawić jakość przestrzeni miejskiej oraz chronić dziedzictwo kulturowe

ŻYRARDÓW – ANALIZA POTENCJAŁÓW

Tożsamość przemysłowa miasta i dziedzictwo kulturowe

Obszar rewitalizacji obejmuje teren pomnika historii *Żyrardów – XIX-wieczna osada fabryczna*, który wyróżnia się unikalnością ze względu na skalę jak i stan zachowania. Charakteryzuje się on również znaczną liczbą obiektów wpisanych do rejestru zabytków oraz trzema układami urbanistycznymi wpisanymi do gminnej ewidencji zabytków. Zakłady włókiennicze i powstała wokół nich osada fabryczna stanowiły czynnik miastotwórczy, obecnie zachowany układ jest podstawą rozwoju miasta, zarówno ze względu na obiekty zabytkowe jak również tereny zieleni.

Na tożsamości przemysłowej miasta i dziedzictwie kulturowym można budować potencjał turystyczny, a także wzmacniać więzi społeczne poprzez eksponowanie industrialnego charakteru obszaru rewitalizacji.

POGŁĘBIONA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI – na jej etapie odpowiadamy na pytanie o przyczyny złego stanu

- Badania ilościowe i jakościowe, analizy z dokładnością do „punktu adresowego”
- Diagnoza dot. negatywnych zjawisk w sferach: społecznej, gospodarczej, przestrzenno–środowiskowej, funkcjonalnej
- Rozpoznanie przyczyn wykluczenia społecznego
- Budowanie zaufania i tworzenie więzów
- Pogłębiona analiza obszaru rewitalizacji powinna obejmować rozpoznanie stanu zabytków i pozostałej starej zabudowy.
- Należy znaleźć właścicieli i depozytariuszy różnych elementów dziedzictwa lokalnego i włączyć ich w działania rewitalizacyjne.
- Trzeba także przeanalizować i oznaczyć elementy krajobrazu kulturowego oraz ocenić rozwiązania urbanistyczne i funkcjonalne obszaru, również w kontekście historycznym

KARTA INWENTARYZACYJNA OBIEKTU BUDOWLANEGO	NR KARTY	DATA
---	----------	------

**POGLĘBIONA DIAGNOZA TECHNICZNA I ZABYTKOZNAWCZA DLA OBSZARU REWITALIZACJI
WYZNACZONEGO DLA MIASTA**

ADRES OBIEKTU	ULICA	NR	OZN. BUD. /IL. BUD. NA DZ.

FORMA OCHRONY	REJESTR ZABYTKÓW		RZ - WPS OBSZAROWY		GEZ		PROPON. DO UJĘCIA W GEZ		MPZP	
	NR	NIE	NR	NIE	TAK	NIE	TAK	NIE	TAK	NIE

LICZBA KONDYGNACJI	PODZIEMNE			NADZIEMNE					PODDASZE	
	2	1	0	1	2	3	4	5	0	1

WSKAŹNIK INTENSYWNOŚCI ZABUDOWY	0.1	0.2	0.3	0.4	0.5	0.6	0.7	0.8	0.9	1.0	1,5	2,0
--	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

MATERIAŁ	MURÓWANY (1)	DREWNIANY (2)	MIESZANY (3)
-----------------	-----------------	------------------	-----------------

PARAMETR CIEPLNY BUDYNKU (ZEWNĘTRZE)	OCEPLONY (1)	OCEPLONY CZĘŚCIOWO (2)	NIEOCEPLONY (3)
---	-----------------	---------------------------	--------------------

OCENA STANU TECHNICZNEGO ZEWNĘTRZNEGO	B. ZŁY (1)	ZŁY (2)	ŚREDNI (3)	DOBRY (4)	B. DOBRY (5)
ELEWACJA	1	2	3	4	5
DACH	1	2	3	4	5
STOLARKA	1	2	3	4	5

DATA POWSTANIA OBIEKTU BUDOWLANEGO	PRZED 1750 (1)	1750-1820 (2)	1820 -1860 (3)	1860-1914 (4)
	1915-1939 (5)	1939-1989 (6)	PO 1989 (7)	NIEZNANY (8)

OBIEKT UŻYTKOWANY	TAK (1)	NIE (2)
--------------------------	------------	------------

OBIEKT W STANIE KATASTROFALNYM	TAK (1)	NIE (2)
---	------------	------------

FORMA ARCHITEKTONICZNA OBIEKTU					
RODZAJ ZABUDOWY	WOLNOSTOJĄCA (A)	SZEREGOWA (B)	PIERZEJOWA CIĄGLA (C)	PIERZEJOWA NIECIĄGLA (D)	INNE (E)
FUNKCJA	MIESZKALNA (A)	MIESZKALNO- USŁUGOWA (B)	USŁUGOWA / HANDLOWA (C)	GOSPODARZCA GARAŻE (D)	
	FABRYCZNA PRODUKCYJNA (E)	SPORT I REKREACJA (F)	UŻYTECZNOŚĆ PUBLICZNA (G)	INNE (H)	
RODZAJ WYKONCZENIA ELEWACJI	CEGLA (A)	TYNK (B)	KAMIEŃ (C)	DREWNO (D)	INNE (E)

UWAGI	LOKALIZACJA W OBSZARZE POGLĘBIONEJ ANALIZY
--------------	--

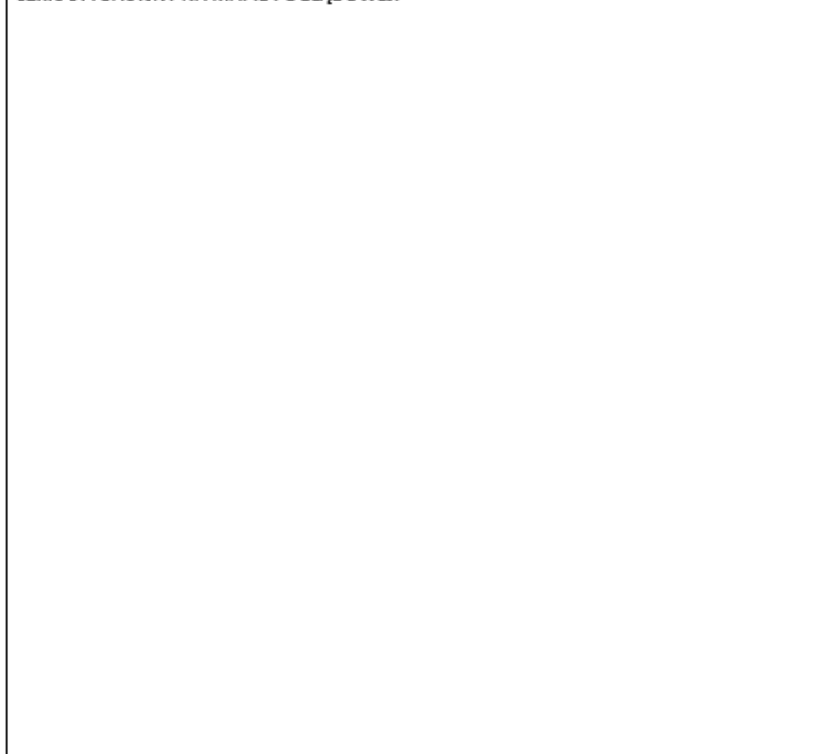
OPRACOWAŁ (-A)	PODPIS
-----------------------	--------

KARTA INWENTARYZACYJNA OBIEKTU BUDOWLANEGO	NR KARTY	DATA
---	----------	------

**POGLĘBIONA DIAGNOZA TECHNICZNA I ZABYTKOZNAWCZA DLA OBSZARU REWITALIZACJI
WYZNACZONEGO DLA MIASTA OPOLE LUBELSKIE**

ADRES OBIEKTU	ULICA	NR	OZN. BUD. /IL. BUD. NA DZ.

SZKIC SYTUACYJNY NA MAPIE POGLĄDOWEJ:

LEGENDA:

UWAGI:	
OPRACOWAŁ (-A)	PODPIS

Fot. 3. Zabudowa w centrum miasta Góra Kalwaria, w rejonie rewiru Sztetl – miejsce koncentracji negatywnych zjawisk technicznych i przestrzenno-funkcjonalnych, [autor: J. Kamiński]

ŻYRARDÓW – wizja obszaru rewitalizacji

W 2030 roku obszar rewitalizacji jest sercem „odrodzonego” miasta, w którym historia przenika się z teraźniejszością. Atrakcyjna przestrzeń miejska tętni życiem, w wyniku zaangażowania i aktywności mieszkańców. Postępuje intensywny rozwój lokalny, oparty na dziedzictwie kulturowym, dzięki wzrastającej przedsiębiorczości i integracji społecznej.

Obszar rewitalizacji jest miejscem bezpiecznym o wysokiej jakości życia. Osoby wykluczone społecznie otrzymały możliwość wyjścia z kryzysowej sytuacji życiowej, poprzez aktywizację społeczną i zawodową. Powstają nowe miejsca pracy, dzięki przedsiębiorczości mieszkańców. Zaangażowanie organizacji pozarządowych zaowocowało integracją społeczną, zwiększeniem aktywności obywatelskiej i niwelowaniem występujących problemów. Młode pokolenie, seniorzy i osoby z niepełnosprawnościami korzystają z szansy wszechstronnego rozwoju. Jednocześnie, w celu podnoszenia warunków życia, systematycznie odnawiane są budynki mieszkalne oraz modernizowana niezbędna infrastruktura techniczna i społeczna z poszanowaniem środowiska naturalnego. Kreowane przyjazne, zielone przestrzenie stają się atrakcyjnym miejscem wypoczynku i rekreacji mieszkańców i turystów. Obszar rewitalizacji zamieszkuje ludzie otwarci na zmiany, przedsiębiorczy i odważnie realizujący swoje pomysły na życie. Historyczne dziedzictwo kulturowe XIX-wiecznej osady fabrycznej staje się motorem przemian społeczno-gospodarczych.

PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE (PROJEKTY)

Program rewitalizacji zawiera:

- opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych, w szczególności o charakterze społecznym oraz gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym lub technicznym, w tym:
- listę planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, wraz z ich opisami zawierającymi w odniesieniu do każdego przedsięwzięcia: nazwę i wskazanie podmiotów je realizujących, zakres realizowanych zadań, lokalizację, szacowaną wartość, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji, o ile dane te są możliwe do wskazania,
- Charakterystykę pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, realizujących cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk

REMONT PODWÓRKA

KONCEPCJA ZAGOSPODAROWANIA TERENU
- Waryńskiego 25 oraz Strażacka 3 w Żyrardowie

Konsultacje społeczne prowadzi się w sposób ułatwiający zrozumienie prezentowanych treści i odniesienie się do nich, a w przypadku gdy jest to uzasadnione specyfiką konsultowanych treści, z użyciem wizualizacji oraz sporządzonych w języku niespecjalistycznym skrótów i zestawień informacji zawartych w dokumentach poddawanych konsultacjom

INTERESARIUSZE

- rozpoznanie potrzeb
- zapewnienie informacji i edukacji
- tworzenie platformy dialogu i współpracy
- zapewnienie czynnego udziału w przygotowaniu dokumentów – programu rewitalizacji
- inicjatywy w celu zwiększenia aktywności interesariuszy w procesie
- zapewnienie udziału interesariuszy na każdym z etapów: planowanie, realizacja, ocena (monitoring)

PARTNERZY

- NGO i grupy nieformalne
- Wspólnoty mieszkaniowe
- Właściciele nieruchomości
- Instytucje naukowe i uczelnie wyższe, państwowe i prywatne
- Instytucje ważne dla mieszkańców:
- Szkoły i przedszkola
- Lokalni przedsiębiorcy, kooperatywy
- Instytucje kultury

Komitet Rewitalizacji stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniodawczo-doradczą wójta, burmistrza albo prezydenta miasta. Dopuszcza się powołanie osobnych Komitetów Rewitalizacji dla wyznaczonych podobszarów rewitalizacji.

Rewitalizacja i dziedzictwo. Wspólna droga.

Dziedzictwo niematerialne

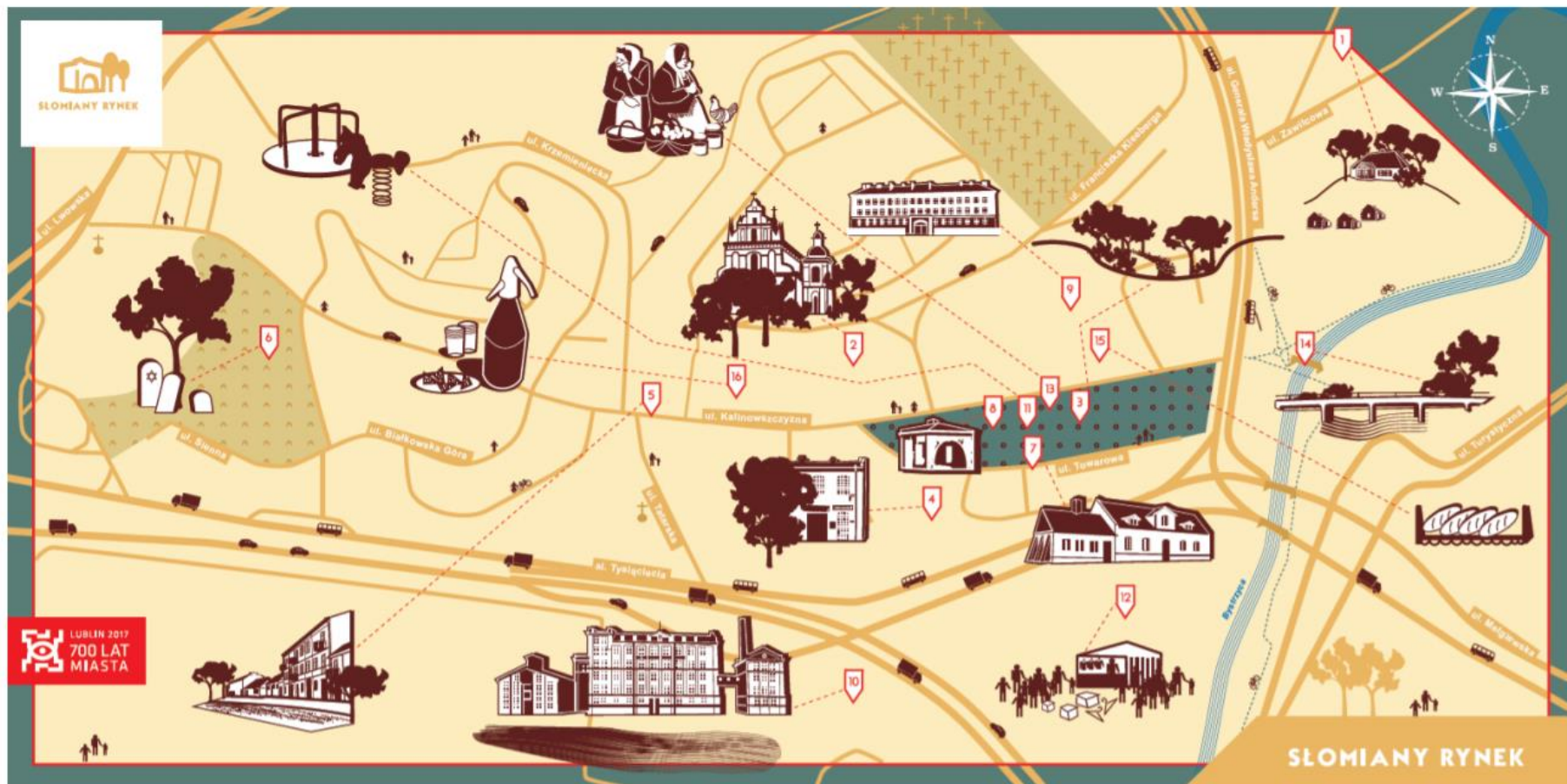
MIEJSCE DZIEDZICTWA NIEMATERIALNEGO W REWITALIZACJI

- Rewitalizacja to uzdrowienie relacji międzyludzkich, budowanie więzi społecznych i odnalezienie tożsamości przez jednostki i grupy mieszkańców terenu zdegradowanego.
- Proces reintegracji społecznej - konieczne jest znalezienie fundamentów, wspólnych i akceptowanych przez społeczność lokalną, na których możemy budować dialog. Powinny one dawać ludziom poczucie wyjątkowości, rozwijać w osobach obciążonych ryzykiem wykluczenia społecznego umiejętności sprzyjające tworzeniu wspólnoty.
- Przekazywanie kolejnym pokoleniom wartości kształtujących tożsamość.

Diagnoza – poszukiwanie dziedzictwa niematerialnego

Mapa 2.8 – mapa sentymalna okolic Słomianego Rynku (źr. UM Lublin).

DZIAŁANIA REWITALIZACYJNE OPARTE NA DZIEDZICTWIE NIEMATERIALNYM:

- Spotkania, potańcówki, gry miejskie – wydarzenia integrujące mieszkańców, forma aktywnego wypoczynku. Formy popularne zwłaszcza w dużych miastach jako wydarzenia „na podwórkach”. Wzbogacają program partycypacyjny. Przykład łódzki: <http://centrumwiedzy.org/programy-spoeczne/partycypacyjny/>
- Można czerpać z kultury ludowej. Wspólne kultywowanie tradycji w postaci wydarzeń, imprez oraz działalności organizacji pozarządowych wzmacnia poczucie tożsamości lokalnej mieszkańców i przyczynia się do zachowania dziedzictwa kulturowego gminy. Poszerzania kręgu zainteresowanych i dumnych ze swego dziedzictwa.
- Szczególne miejsce w tradycji polskiej zajmują spotkania przy stole i przygotowywanie posiłków. Projekty wykorzystujące potencjał kuchni regionalnej cieszą się nieustannie wielką popularnością. Będą się dobrze wpisywały w programy rewitalizacji, szczególnie jeżeli zostaną przygotowane tak, by mogli w nich aktywnie uczestniczyć mieszkańcy obszaru zdegradowanego. Warto połączyć je z działaniami edukacyjnymi dotyczącymi zdrowego żywienia.
- Działania skierowane do dzieci i rodzin, lekcje muzealne, konkursy, warsztaty, gry, kolorowanki, festyny i spotkania, których motywem przewodnim jest tradycja miejsca i chęć zapoznania najmłodszych z historią lokalną.

Młody chłopak w Kacwinie, na Spiszu, namawiający mieszkańców do kultywowania tradycji lokalnego stroju

- Opracowania konserwatorskie pomocne przy rewitalizacji,
- współpraca z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków

STUDIUM OCHRONY WARTOŚCI KULTUROWYCH

Studium powinno być sporządzane w ramach materiałów wyjściowych do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, może służyć również jako rozpoznanie dziedzictwa przed przystąpieniem do opracowania GPR.

Jego opracowanie wynika z potrzeby:

- pełnego rozpoznania zasobu zabytkowego.
- określenia wartości oraz zasad jego ochrony w opracowaniach planistycznych sporządzanych na poziomie gminy.

Proces wykonywania studium:

1. Rozpoznanie i analiza stanu i przekształceń krajobrazu kulturowego na podstawie kartografii, ikonografii, bibliografii oraz obowiązujących form ochrony. Wyznaczenie obszarów do badań terenowych.

2. Rozpoznanie terenowe.

3. Wnioski:

- Ocena wartości i stanu zachowania zabytków.
- Zagrożenia dla dziedzictwa kulturowego
- Wnioski konserwatorskie.
- Wnioski do ochrony krajobrazu kulturowego i zabytków,
- określenie obiektów i obszarów do objęcia ustawowymi formami ochrony zabytków ze wskazaniem ich kontekstu przestrzennego,
- wskazanie na zagrożenia i kierunki działań mających na celu ochronę oraz zapobieganie degradacji dziedzictwa kulturowego,
- wyznaczenie terenów, dla których należy ustanowić strefy ochrony konserwatorskiej (z określeniem zasad tej ochrony) oraz postulowanych do opracowania planów miejscowych,

Inną formą Studium Ochrony Wartości kulturowych jest ich okrojona forma:

WYTYCZNE KONSERWATORSKIE DLA OBIEKTÓW ZABYTKOWYCH USYTUOWANYCH NA OBSZRZE REWITALIZACJI

Wytyczne konserwatorskie na potrzeby realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Wałbrzycha na lata 2016-2025 autorstwa Narodowego Instytutu Dziedzictwa, oddziału terenowego we Wrocławiu

W wyznaczonych dla Wałbrzycha obszarach rewitalizacji znajduje się ponad 80% spośród 2000 zabytków z terenu miasta, w tym bardzo wartościowe obszary ujęte w rejestrze zabytków i w gminnej ewidencji. Sześć tomów odpowiada 6 podobszarom rewitalizacji, każdy pierwotnie stanowił odrębną miejscowość.

Przy opracowywaniu Wytycznych konserwatorskich do programu rewitalizacji przyjęto następującą metodę: pierwszym etapem była analiza materiałów (głównie historycznych, ikonograficznych, kartograficznych, planistycznych, konserwatorskich); następnie inwentaryzacja zasobów dziedzictwa i elementów krajobrazu kulturowego oraz ich waloryzacja; ostatnim etapem było sformułowanie wytycznych do ochrony zachowanych elementów historycznego zagospodarowania.

KATALOG POWTARZALNYCH PROJEKTÓW STOLAKI OKIENNEJ I DRZWIOWEJ DLA ZABYTKOWYCH BUDYNKÓW MIESZKALNYCH OBSZARU REWITALIZACJI

Katalog stanowić ma wytyczne w jaki sposób zachowywać oryginalny wygląd zabytkowych budynków mieszkalnych, na remont których będzie można pozyskać środki w ramach Lokalnego Funduszu Rewitalizacji (dotacje konserwatorskie).

Przedstawione poniżej przykłady dotyczą Żyrardowa:

Opracowaniem objęte zostały budynki zabytkowe o funkcji mieszkaniowej znajdującej się w granicach Pomnika Historii w Żyrardowie, ujęte w rejestrze i ewidencji zabytków znajdujące się na obszarze rewitalizacji (łącznie 128 budynków). Inwentaryzacja opracowana została w roku 2018. W przypadku braku zachowania zabytkowej stolarki oraz braku materiałów archiwalnych, w budynkach został zaprojektowany typ stolarki nawiązujący do pierwotnego charakteru zabudowy oraz funkcji obiektu. Katalog dotyczy stolarki występującej w części mieszkalnej i wspólnej (klatki schodowe), nie obejmuje natomiast lokali usługowych i handlowych. W rezultacie wyodrębniono ok. 70 typów stolarki okiennej i 30 typów stolarki drzwiowej. Każdy typ okna i drzwi posiada schematyczny rysunek prezentujący inwentaryzowany typ stolarki. Opracowane zostało także zbiorcze zestawienie profili okiennych, które najczęściej występowały w stolarce okiennej Żyrardowa.

INWENTARYZACJA: typ O-01

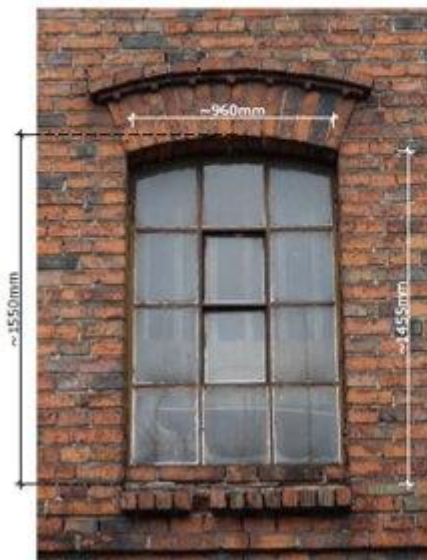
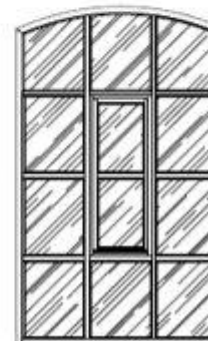
arkusz 1/2

Charakterystyka stolarki okiennej O-01:

- lokalizacja: klatka schodowa
 - materiał typ: rama stalowa, pojedynczo, obrotowo zewnętrznie, wewnętrznie ctyklowana, okładz okiennej zewnętrznej okładziną nadbrodzem lukowym
 - podział: -
 - balka ścienna: brak
 - słupki: brak
 - listwa przyrytkowa: brak
 - kolorytyka: odcięcie brzoń
 - skłono: przodczytka, pojedynczo
 - sposób otwierania: dźwignia sterowana na zewnątrz, poręcz stalowa
 - parapet zewnętrzny: okładziny
 - parapet wewnętrzny: dźwignia
- Wymiary podano w milimetrach.

Schemat poglądowy podziału dla danego typu okna:

Źródło: Autorszy opracowania (Out In Architektura).

Fot. 1: Stolarka okienna, typ O-01. Widok frontowy z podstawowymi wymiarami stolarki (widok zewnętrzny).

Źródło: Fotografia, Autorszy opracowania (Out In Architektura).

Fot. 2: Stolarka okienna, typ O-01. Widok wewnętrzny.

Źródło: Fotografia, Autorszy opracowania (Out In Architektura).

Fot. 3: Stolarka okienna, typ O-01. Fragment elewacji.

Źródło: Fotografia, Autorszy opracowania (Out In Architektura).

Fot. 4: Dom, ul. Kościuszki. Widok elewacji od strony podwórza.

Źródło: Fotografia, Dokumentacja Konserwatorska PKZ Warszawa 1979. Archiwum WUOZ w Warszawie.

Fot. 5: Dom, ul. Wyszyńskiego. Widok elewacji od strony podwórza.

Źródło: Fotografia, Dokumentacja Konserwatorska PKZ Warszawa 1979. Archiwum WUOZ w Warszawie.

Fot. 6: Dom, ul. Wyszyńskiego 8. Widok elewacji od strony podwórza.

Źródło: Fotografia, Dokumentacja Konserwatorska PKZ Warszawa 1979. Archiwum WUOZ w Warszawie.

PRACOWNIA PROJEKTOWA:

OUT IN ARCHITEKTURA
05-100 Nowy Dwór Mazowiecki,
ul. Zakroczymska 30 lok. 27
tel.: 501 245 911, fax: 22 775 80 91
email: pracownia@outinarchitektura.pl

TYTUŁ OPISOWY:

PROJEKT POWTARZALNEJ STOLARKI OKIENNEJ I DRZWIOWEJ DLA ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ ZABYTEKOWEJ ZNAJDUJĄCEJ SIĘ W GRANICACH POMNIKA HISTORII ORAZ OBSZARÓW WJĘTYCH W EWIDENCJĘ ZABYTEKÓW NA OBSZARZE REWITALIZACJI MIASTA ŻYRARDOWA

OPISOWANIE:

MIASTO ŻYRARDÓW
96-300 Żyrardów, Pl. Jana Pawła II nr 1
tel. 0 41 858 15 00, e-mail: urzadz@zyrardow.pl

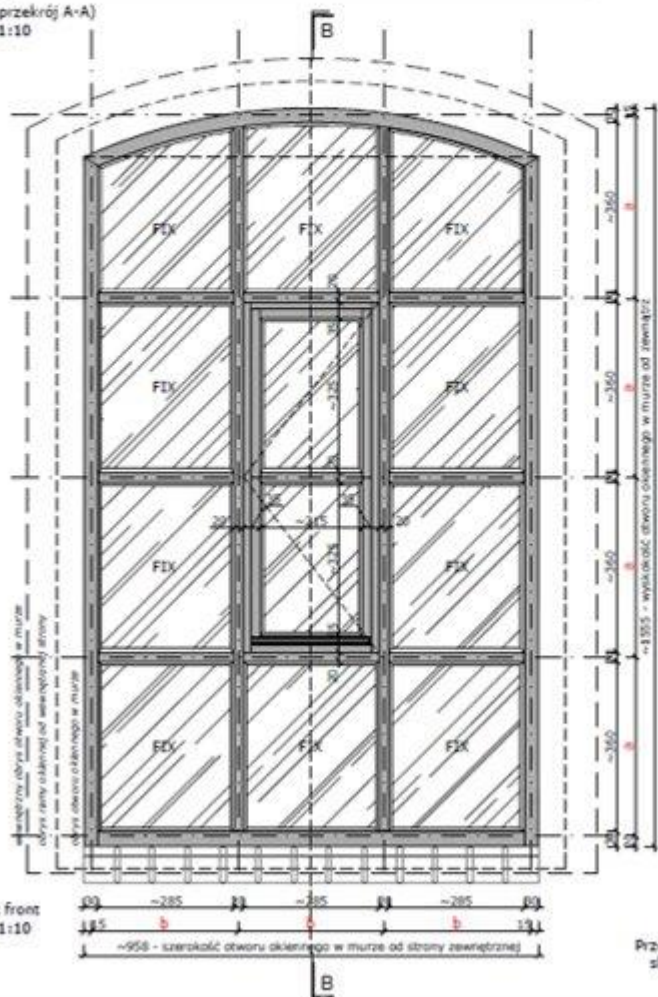
PRACOWNIA: ARCHITEKTURA PRACOWNIA: INWENTARYZACJA

TITUL PRACOWNI: INWENTARYZACJA STOLARKI OKIENNEJ: INW.O-01.01

SZCZEGÓLNE INFORMACJE:		PROJEKTANT:	PROJEKT:
mgr inż. arch. Jacek Gromada nr upr. MA/019/18			
mgr inż. arch. Joanna Grafa			
Data: styczeń 2019		NR STRONY: 17	

Rzut (przekrój A-A)
skala 1:10

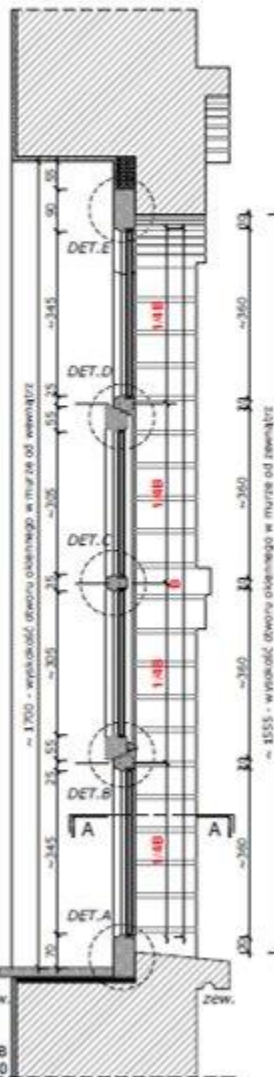

Widok front
skala 1:10

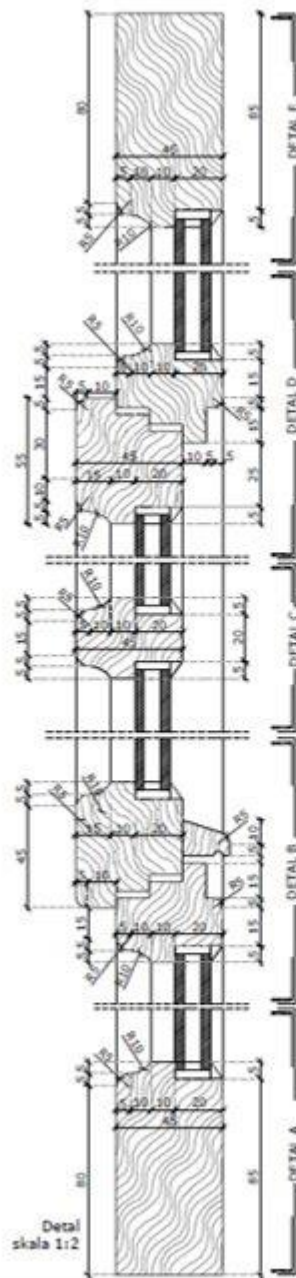
a - wysokość kwatki w osi profilu
b - szerokość kwatki w osi profilu

Wymiar a i b może się różnić w zależności od wielkości otworu okiennego.

A - szerokość przeszklenia
B - wysokość przeszklenia

Przekrój B-B
skala 1:10

Detail
skala 1:2

Charakterystyka projektowanej stolarki okiennej:
Projekt okna składa wyłącznie z przesuwnych i wykonanych stolarki. Obliczone gabaryty do określenia na podstawie wymiarów z natury z dostosowaniem do oryginalnych gabarytów otworu okiennego.

- Opisna charakterystyka okna typu O-01:
- konstrukcja aluminiowa
 - materiały: szkło z drewna w konstrukcji jednorodnej (z obrotowym profilem), szkło zewnętrzne jednolite, wewnętrzne stopkowane, osłony okienne wykonane szklanymi nakładkami foliowymi,
 - panele: trybrytowe, czteropłytowe
 - oprawy: aluminiowe konstrukcyjne w grubości ramy
 - kolorystyka: czarna linia
 - wykonanie: powłoka anodowa, powłoka epoksydowa (EPOXYD K1), * od roku 2021 wykonujemy również RAL6013 K1
 - sposób otwierania: brodzikowa kwatka (składana na wleki) - dwustronnie, otwieranie do wewnątrz
 - kształt: prosty, sztywne, sztywne okno
 - parapet zewnętrzny: standardowy parapet szklany powstający bez zmian; przed montażem nowej stolarki dokonać niezbędnych napraw z zabezpieczeniem odprężeniem wody spadkowej. Pow. zabezpieczyć hydrofobowo. Doposażenie: zamocowanie rączekaj typowych po uprzedzeniu z PRZ.
 - parapet wewnętrzny: drewniany gr. 30mm
 - wysokość parapetu: min., wysokość parapetu wewnętrznego h=300mm; w przypadku mniejszej wartości należy zważyć barierę wentylacyjną zgodnie ze wzrostem ryzykiem szczelności.

WYMIARY PODANO W MILIMETRACH.

- Uwagi ogólne:
1. Stalująca okna należy zamontować z zachowaniem następującej odległości, z zachowaniem marginesu wentylacyjnych. Ułóżki farby od strony wew. wstępnie między szybami i uszczelnienie wentylacyjne.
 2. Stalująca nieoceniać uszczelnienie okna okiennego. Wym. otworu stolarki z natury. Wym. otworu stolarki z natury. Podane wym. na rysunku określają szerokość i wysokość okna. Szerokość okna musi być większa od szerokości otworu okiennego. Wysokość okna musi być większa od wysokości otworu okiennego. Wym. otworu stolarki z natury. Wym. otworu stolarki z natury. Wym. otworu stolarki z natury. Wym. otworu stolarki z natury.
 3. Szerokość profilu należy dobrać tak aby ich gabaryty były większe od stolarki zewnętrznej z tolerancją do 1cm. W przypadku wymiarów otworu okiennego należy przystąpić do wykonania wymiaru otworu w murze o następującej odległości od stolarki.
 4. Należy zwrócić szczególną uwagę na zachowanie jednolitej stolarki nad i pod profilem stolarki w stosunku do profilu aluminiowego. Należy bezwzględnie utrzymać jeden poziom białki wewnętrznej na danej kondygnacji. W przypadku okien wieliokobowej należy utrzymać ten sam poziom podłogi stolarki w jednym poziomie.
 5. Wszelkie połączenia profili należy zabezpieczyć uszczelnianiem systemowym wodoszczelnienia.
 6. Wszelkie przekroje okna stolarki okiennej powinny być obrobione zgodnie z przepisami prawnymi.

PRACOWNIA PROJEKTOWA: **OUT IN ARCHITEKTURA**
05-100 Nowy Dwór Mazowiecki, ul. Zakroczyńska 30 lok. 27
tel.: 501 245 911, fax: 22 775 80 91
email: pracownia@outinarchitektura.pl

TEMAT OPINIONA:
PROJEKTY POWTARZALNEJ STOLARKI OKIENNEJ I DREWNIOWEJ (DŁ. ZAKROCOZY WIEŻYKOWSKIEJ) ZASTRZEŻENIE Z PRAW AUTORSKIMI W GRANICACH PRAWNA HISTORIA ORAZ OBSZARÓW WŁAŚCICIELA W EWIDENCJI ZABYTKÓW NA ODSZARZE REWITALIZACJI MIASTA ZYRARDÓWA

Skąd: **MIASTO ZYRARDÓW**
96-200 Żyrardów, Pl. Jana Pawła II nr 1
tel. 0 48 808 15 00, e-mail: urzadz@zyrardow.pl

OPINIA: ARCHITEKTURA POKR. PROJEKT

TYTUŁ PRACU: PROJEKT STOLARKI OKIENNEJ: **TYP O-01** NR PRACU: **A.O-01**

OPINIA PRACU: mgr inż. arch. Jarosław Gromańca nr upr. MA/019/15 mgr inż. arch. Joanna Grafa

DATA: styczeń 2019 SKALA: 1:10, 1:2 NR STRON: 78

W programach rewitalizacji obecny jest dualizm w kwestii roli zabytków i współpracy z konserwatorem w procesie rewitalizacji. Z jednej strony potencjał zawarty w dziedzictwie kulturowym i naturalnym, z drugiej – sama ochrona konserwatorska i konieczność dokonywania uzgodnień z odpowiednimi służbami są wskazywane jako jeden z czynników znacząco utrudniających bądź uniemożliwiających przeprowadzenie inwestycji.

Często obszar zdiagnozowany jako zdegradowany czy wyznaczony do rewitalizacji jest bardzo bogaty w obiekty stanowiące elementy dziedzictwa materialnego i przejawy dziedzictwa niematerialnego, również zabytki objęte prawną ochroną konserwatorską, więc nie da się uniknąć uzyskiwania odpowiednich „zgód” od konserwatora zabytków. Obiekty o wartościach historycznych, artystycznych, naukowych, z którymi będziemy mieli do czynienia, będą to budynki w złym stanie technicznym o mało czytelnych wartościach. Będą one wymagały modernizacji, w trakcie której nastąpi znacząca wymiana substancji zabytkowej na nową. Bez względu na to, czy utrzymamy w obiekcie pierwotną funkcję, czy wprowadzimy nową, współczesny sposób użytkowania zabytku wymusi kolejne zmiany. Niestety, kolejne wartości zostaną utracone, zasób nieodnawialny, jakim są zabytki, zostanie uszczuplony o następne elementy.

Dobra współpraca z konserwatorem będzie prowadziła do ograniczenia do minimum utraty wartości spowodowanej zmianą rozumianą jako remont obiektu. Powinna też spowodować przywrócenie zabytkowi utraconych walorów, przede wszystkim estetycznych.

WYMAGANIA USTAWOWE

Ustawa o rewitalizacji:

- Opiniowanie przez właściwego konserwatora zabytków *programu rewitalizacji w przypadku gdy jest to uzasadnione specyfiką obszaru rewitalizacji*

Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami:

- Pozwolenie na wszelkie prace remontowe, budowlane, konserwatorskie, na badania i inne działania, które mogą prowadzić do zmiany wyglądu i naruszenia substancji zabytków wpisanego do rejestru zabytków Dotyczy to zarówno obiektów budowlanych jak i obszarów (układy urbanistyczne, ruralistyczne, zespoły budowlane, parki, zieleńce, aleje zabytkowe, zabytki techniki takie jak mosty, wiadukty, kanały z całą infrastrukturą i wiele, wiele innych)
- W przypadku adaptacji zabytku wpisanego do rejestru zabytków do nowej funkcji wojewódzki konserwator zabytków dodatkowo wymaga: *dokumentacji konserwatorskiej określającej stan zachowania zabytku nieruchomego i możliwości jego adaptacji, z uwzględnieniem historycznej funkcji i wartości tego zabytku, jak również możliwości jego dostosowania dla osób ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami*

ZALECENIA KONSERWATORSKIE

Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami:

Art. 27. Na wniosek właściciela lub posiadacza zabytku wojewódzki konserwator zabytków przedstawia, w formie pisemnej, zalecenia konserwatorskie, określające sposób korzystania z zabytku, jego zabezpieczenia i wykonania prac konserwatorskich, a także zakres dopuszczalnych zmian, które mogą być wprowadzone w tym zabytku.

MAZOWIECKI WOJEWÓDZKI KONSERWATOR ZABYTKÓW
Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Warszawie
ul. Nowy Świat 16/20, 00-373 Warszawa
tel. (+48) 22 44 30 400, fax (+48) 22 44 30 401
www.mwzkz.pl

BIBLIOTEKA PUBLICZNA

Wpłynęło do: *17.06.19*

Znak: *17.06.19* Poz: _____
termin: _____

Warszawa, 12 czerwca 2019 r.

WZW.5183.544.2019.ACZ

Dz. Techniczny 17.06.19
+ Dz. MK&Z

Biblioteka Publiczna m.st. Warszawy
Biblioteka Główna Województwa Mazowieckiego
ul. Koszykowa 26/28
00-950 Warszawa

dotyczy: wniosku z dnia 18 kwietnia 2019 roku (data wpływu: 19 kwietnia 2019 roku) o wydanie zaleceń konserwatorskich dla inwestycji polegającej na dobudowie klatki schodowej do budynku oraz wyburzeniu garażu przy ul. **Sułkowskiego 26**, na działce ew. nr 117 z obrębem 7-01-08 w dzielnicy Żoliborz w Warszawie.

Budynek przy ul. **Sułkowskiego 26** znajduje się na terenie zespołu architektoniczno-budowlanego Kolonii Dziennikarskiej wpisanym do rejestru zabytków decyzją nr A-1577 z dnia 22 kwietnia 1994 roku oraz w strefie ochrony konserwatorskiej Żoliborza Historycznego wpisanej do rejestru zabytków decyzją A-994 z dnia 30 września 1980 roku. Ponadto budynek jest ujęty indywidualnie w gminnej ewidencji zabytków na podstawie Zarządzenia Nr 2998/2012 Prezydenta m.st. Warszawy z dnia 24 lipca 2012 roku w sprawie założenia ewidencji zabytków Miasta Stołecznego Warszawy.

Kolonia Dziennikarska jest częścią zespołu urbanistycznego Żoliborza Historycznego, obejmuje zabudowę i układ ulic. Projekt dzielnicy powstał w latach dwudziestych XX wieku. Obecny budynek przy ul. **Sułkowskiego 26**, który stanowi segment zabudowy bliźniaczej wraz z budynkiem przy ul. **Sułkowskiego 24**, został zbudowany w okresie powojennym, w miejscu budynku zniszczonego podczas powstania warszawskiego. Jest to obiekt dwukondygnacyjny, na planie prostokąta, podpiwniczony, z nieużytkowym poddaszem, ze stromym dachem pokrytym blachą. W elewacji frontowej na poziomie parteru znajduje się podcień wsparty na filarach, na poziomie piętra - loggia. W połaci dachu od frontu oraz od ogrodu umieszczone są lukarny. W elewacji północno-zachodniej, szczytowej, budynek posiada dwukondygnacyjny ryzalit, w którym na poziomie parteru w zaokrąglonej niszy usytuowano wejście do budynku, a nad nim, na piętrze, umieszczono niewielki balkon z ażurową balustradą. Gzyms nad pierwszą kondygnacją, gzyms wieńczący oraz narożne przypory sięgające drugiej kondygnacji uzupełniają wykończenie bryły budynku. Segment sąsiedni przy ul. **Sułkowskiego 24** stanowi niemal wierne odwzorowanie segmentu przy ul. **Sułkowskiej 26**.

Budynek pełni obecnie funkcję oddziału biblioteki publicznej i izby pamięci Haliny Rudnickiej, która zapisała nieruchomości w celu przeznaczenia jej na bibliotekę.

Ww. wniosek dotyczy wydania zaleceń dla inwestycji polegającej na:
- dobudowie klatki schodowej do budynku od strony północno-zachodniej (we wniosku błędnie określono tę stronę świata jako południowo-zachodnią) wraz z przebudową więźby dachowej do wysokości kalenicy ok. 12 m;
- wyburzeniu garażu położonego w ostrej granicy z sąsiadującą działką.

W odpowiedzi na ww. wniosek działając zgodnie z art. 27 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 roku (Dz.U. z 2018 poz. 2067) Mazowiecki Wojewódzki Konserwator Zabytków przedstawia zalecenia konserwatorskie:

- nie dopuszcza się do budowy klatki schodowej na elewacji budynku przy ul. **Sułkowskiej 26**, ponieważ segment ten wraz z segmentem sąsiednim przy ul. **Sułkowskiej 24** stanowi symetryczny układ zamkniętej kompozycji zabudowy bliźniaczej, która jest przedmiotem ochrony konserwatorskiej;
- nie dopuszcza się jakiegokolwiek do budowy nowej kubatury i rozbudowy ww. segmentów;
- dopuszcza się rozbiorę garażu;
- ponieważ wnętrze budynku nie jest objęte indywidualną ochroną konserwatorską organ konserwatorski nie wydaje zaleceń dla wnętrza budynku, ale zwraca uwagę na wartościową wewnętrzną klatkę schodową i podczas ew. remontów wnętrza segmentu sugeruje zachowanie jej charakteru ze szczególnym uwzględnieniem drewnianej balustrady.

Mazowiecki Wojewódzki Konserwator Zabytków zaznacza, że podstawą wydania zezwolenia na prace remontowe będzie przedłożenie projektu budowlanego zawierającego opis stanu obecnego poszczególnych elementów oraz szczegółowy opis planowanych prac remontowych.

Z uwagi na wpis terenu, na którym znajduje się budynek, do rejestru zabytków na wszelkie działania prowadzące do naruszenia substancji zabytkowej należy uzyskać pozwolenie konserwatorskie, zgodnie z art. 36 ust.1 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Wniosek o wydanie pozwolenia powinien spełniać wymagania zawarte w rozporządzeniu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 sierpnia 2018 roku w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich i badań konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków albo na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz robót budowlanych, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku nieruchomym wpisanym do rejestru zabytków, a także badań archeologicznych i poszukiwań zabytków (Dz.U.2018 poz.1609).

Otrzymują:

1. adresat
2. WUOZ WZW ACz aa

Do wiadomości:

Wydział Architektury i Budownictwa dla Dzielnicy Żoliborz m.st. Warszawy, ul. Słowackiego 6/8, 01-627 Warszawa

Z up. MAZOWIECKIEGO WOJEWÓDZKIEGO
KONSERWATORA ZABYTKÓW
M.K.
Krzysztof Kościński
Kierownik Wydziału Zabytków Warszawy

PRZYDATNE ADRESY STRON INTERNETOWYCH

<https://samorzad.nid.pl/>

<https://samorzad.nid.pl/rewitalizacja/>

https://szkolenianid.learncom.pl/Account_LogOn?ReturnUrl=%2fpl%2fDashboard%2fMyDashboard

<http://rewitalizacja.gov.pl/>

<https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/strony/o-funduszach/rewitalizacja/modelowe-dzialania-pilotazowe/ochrona-dziedzictwa/>

Agnieszka Lorenc-Karczewska

Koordynator Centrum Kompetencji d.s. rewitalizacji dla województwa łódzkiego i śląskiego

akarczewska@nid.pl

+48 571 226 992

Pracownia Terenowa Narodowego Instytutu Dziedzictwa w Łodzi

ul. Rewolucji 1905 r. 9 lok. 40

90-273 Łódź